

Saksbehandler

Bjørn Arne Karlsen

Telefon

77 64 22 15

Vår dato

07.01.2011

Deres dato

Vår ref.

2007/5097-25

Deres ref.

Arkivkode

461.3

Skaland Graphite AS
Postboks 6
9385 Skaland

Oversendelse av rapport etter kontroll ved Skaland Graphite AS den 27.10.2010

Fylkesmannen viser til kontroll ved Skaland Graphite AS den 27.10.2010.

Følgende tema ble kontrollert:

Virksomhetens overholdelse av krav i forurensningsloven, herunder virksomhetens utslippstillatelser, internkontrollforskriften samt relevante deler av virksomhetens egen skriftlige internkontroll.

Vedlagt følger rapporten som beskriver gjennomføringen av kontrollen og de funn som ble gjort.

Bedriften er plassert i risikoklasse 2, jf. utslippstillatelse fra SFT (nå Klif) av 24.01.2002. I medhold av forurensningsforskriftens § 39-6 vil det følgelig bli innkrevd et kontrollgebyr på kr 14 500. Gebyrets størrelse kan ikke påklages. Faktura vil bli oversendt av Klima- og forurensningsdirektoratet.

Fylkesmannen ønsker en tilbakemelding innen 01.03.2011 på hvordan avvik og anmerkninger som fremkommer i rapporten vil bli lukket/fulgt opp.

Med hilsen

Cathrine Henaug
fylkesmiljøvernssjef

Evy Jørgensen
Fagansvarlig

Vedlegg:

Rapport etter kontroll ved Skaland Graphite AS i Skaland 27.10.2010

(tom side)

Rapport etter kontroll ved Skaland Graphite AS i Skaland 27.10.2010

Virksomhetens adresse	Boks 6 9385 Skaland	Fylkesmannens arkivkode	2007/5097-25
Organisasjonsnummer	971 766 530	Bransjenummer (NACE-kode)	08.990
Utslippstillatelse av	24.01.2002 og 06.01.2009 (Trælen)	Anleggsnummer	1929.0002.01 og 1929.0028.01
Risikoklasse	2	Kontrollnummer	2010.036.I.FMTR
Forrige kontroll	18.10.2007	Tidsrom for kontrollen	27.10.2010
Fra Fylkesmannen i Troms	Bjørn Arne Karlsen Magne Nesse	Ansvarlig fra virksomheten	Trond Abelsen Hugo Jørgensen Dag Harald Olsen

Kontrollens omfang

Fylkesmannen i Troms (FM), Miljøvernavdelingen, gjennomførte 27.10.2010 en kontroll ved Skaland Graphite AS, 9385 Skaland. Det ble kontrollert hvordan utslipp fra virksomheten blir renset i forhold til krav gitt i gjeldende utslippstillatelser, samt andre forhold ved driften som påvirker/kan påvirke ytre miljø.

Hovedkonklusjon

Det ble avdekket 8 avvik og gitt 2 anmerkning ved kontrollen.

- Skaland Graphite AS kan ikke dokumentere virksomhetens støyutslipp
- Skaland Graphite AS kan ikke dokumentere overholdelse av kravene til utslipp til luft
- Skaland Graphite AS foretar brenning av næringsavfall på virksomhetens område
- Skaland Graphite AS kan ikke dokumentere innholdet av suspendert stoff og olje i utløpsvannet fra slam- og oljeutskiller ved gruen i Trælen.
- Utslippetsledning fra slam-/oljeutskiller i Trælen var utett og ikke ført frem til kote under laveste lavvann
- Skaland Graphite AS kan ikke dokumentere konsentrasjonen av suspendert stoff i avgangen fra grafittverket
- Virksomheten kan ikke dokumentere innlevering av farlig avfall i 2009
- Virksomhetens internkontroll er mangelfull på temaet ytre miljø

Ettersendte internkontrolldokumenter er datert fra 2001 til 2006. Fylkesmannen fikk av samtalene ved kontrollen forståelsen av at systematisk avviksbehandling ikke ble foretatt ved virksomheten. Å utføre internkontroll innebærer både å ha et system som sikrer at krav fastsatt i eller i medhold av helse- miljø og sikkerhetslovgivning og utslippstillatelser overholdes, samt at en skal kunne dokumentere at systemet følges.

Fylkesmannen ser spesielt alvorlig på at det fortsatt mangler dokumentasjon på virksomhetens støyutslipp og utslipp til luft, samt at virksomheten jevnlig brenner avfall ulovlig. De først nevnte forhold ble også gitt som avvik ved Fylkesmannens kontroll 18.10.2007, og skulle ifølge virksomhetens tilbakemelding av 16.01.2008 være utført innen utgangen av 2008.

Ulovlig brenning av avfall skal opphøre straks, og eventuell fortsatt brenning vil bli vurdert politianmeldt.

Virksomheten plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Vi ber Skaland Graphite AS om en skriftlig redegjørelse innen **01.03.2011** på hvordan avvikene skal rettes. Tilbakemeldingen må inneholde opplysninger om hvilke tiltak som blir iverksatt for å rette opp avvikene og en tidsplan for når tiltakene faktisk vil være gjennomført. Fylkesmannen vil kunne følge opp om avvikene er lukket med en ny kontroll innen ett år.

Bjørn Arne Karlsen
overingeniør

Magne Nesse
overingeniør

1. INNLEDNING

Bakgrunnen for Fylkesmannens kontroll er mangelfull oppfølging fra virksomhetens side på avvik avdekket ved forrige kontroll 18.10.2007 samt mottatte klager fra naboer på støvutslipp og tilgrising av fjæra og båter med grafitt. Virksomheten er plassert i risikoklasse 2, noe som i seg selv medfører relativt hyppige kontrollbesøk.

Rapporten omhandler kun avvik og anmerkninger som er avdekket under kontrollen av 27.10.2010, og gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Mål for kontrollaksjonen

Kontroll av om Skaland Graphite AS overholder krav i forurensningsloven, herunder virksomhetens utslippstillatelse, internkontrollforskriften samt relevante deler av virksomhetens egen skriftlige internkontroll.

Metode/Omfang

Kontrollen ble gjennomført ved samtale med adm. direktør Trond Abelsen, oppredningsleder Hugo Jørgensen, vedlikeholdsleder Dag Harald Olsen samt gjennomgang av fremlagt dokumentasjon. Fra Fylkesmannen deltok Bjørn Arne Karlsen og Magne Nesse.

Det ble gjennomført en befarings ved graven i Trælen sammen med skiftformann Odd Øseth og Abelsen samt en kort befarings ved fabrikken i Skaland sammen med Jørgensen og Abelsen.

Definisjoner

AVVIK er overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse- miljø og sikkerhetslovgivning.

ANMERKNINGER er forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men er områder som tilsynsmyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for at bedriften på en bedre måte skal kunne ivareta helse, miljø og sikkerhet.

2. DOKUMENTUNDERLAG

Følgende krav og dokumenter lå til grunn for kontrollen:

- Forurensningsloven med tilhørende forskrifter
- Internkontrollforskriften
- Utslippstillatelse av 22.09.1989, sist endret 24.01.2002 – utslippfra grafittverket på Skaland
- Utslippstillatelse av 06.01.2009 – utslipp av tunnelvann fra Trælen gruve

Dokumenter vi ba om underveis:

- Utdrag av skiftlogg
- Virksomhetens IK-dokumenter knyttet til ytre miljø

3. AVVIK

Avvik 1

Skaland Graphite AS kan ikke dokumentere virksomhetens støyutslipp.

Avvik fra: *Utslippstillatelsen av 24.01.02 pkt 6.1 og 10.1*

Kommentar:

Virksomheten plikter å dokumentere sine støyutslipp, og å se til at støykravene i utslippstillatelsen overholdes. En støyfaglig utredning utført av konsulent med akustisk kompetanse foreligger ikke. I utslippstillatelsen er det stilt krav til at bedriftens bidrag til støy ikke skal overskride 40 dBA ved nærmeste bolig, dersom støykilden går døgkontinuerlig (grense støy om natten). Nye kapitler i forurensningsforskriften har lempeligere støykrav, med grense natt på 45 dBA. Fylkesmannen vil, etter søknad fra virksomheten, vurdere å endre utslippstillatelsen i tråd med nye støykrav. Dette forhold ble også gitt som avvik ved Fylkesmannens kontroll 18.10.2007, og skulle i hht virksomhetens tilbakemelding av 16.1.2008 være utført i løpet av 2008.

Avvik 2

Skaland Graphite AS kan ikke dokumentere overholdelse av kravene til utslipp til luft.

Avvik fra: *Utslippstillatelsen av 24.01.02 pkt 4.1 og pkt 10.1*

Kommentar:

Kravene til luftutslipp er gitt som maksimale støvkonsentrasjoner og mengde støv pr døgn ut fra skorstein og sentralsugeanlegg. Dokumentasjon av utslippene krever målinger av røykutslippene i hhv. skorstein og utslippet fra sentralavsug. Slike målinger er ikke foretatt.

Bedriften registrerer kun indikatorer som forteller om renseanleggene fungerer, ikke hvor godt de fungerer. Siste måling av luftutslipp fra skorstein/sentralavsug som Fylkesmannen kan finne i arkivene ble foretatt i 1994. Det er også foretatt målinger av støvnedfall i 2002. I følge tillatelsens pkt 11.2 plikter virksomheten å utarbeide et måleprogram.

Slik kravene til luftutslipp er formulert i gjeldende tillatelse, kreves det imidlertid regelmessig prøvetaking i utslipp fra skorstein/sentralavsug.

Skaland Graphite AS må snarest engasjere måle- og teknisk kompetanse for å avklare hva som må på plass for å kunne gjennomføre et måleprogram som tilfredstiller kravene i utslippstillatelsen.

Også dette forhold ble gitt som avvik ved Fylkesmannens kontroll 18.10.2007, og skulle i hht virksomhetens tilbakemelding av 16.1.2008 være utført i løpet av 2008.

Avvik 3

Skaland Graphite AS foretar brenning av næringsavfall på virksomhetens område.

Avvik fra: *Utslippstillatelsen av 24.01.02 pkt. 7.1 samt forurensningslovens §§ 32, (håndtering av næringsavfall) og 8 (plikt til å unngå forurensning)*

Kommentar:

Virksomheten opplyser at den jevnlig, ca annenhver måned, brenner produksjonsavfall på eiendommen. Hovedsakelig trepaller, plast og papp. De har avtale med Berg kommune om at brannvesenet skal varsles ved slik brenning. Dette oppfattes av virksomheten som en tillatelse fra Berg kommune.

Produksjonsavfall fra virksomheter skal bringes til lovlig avfallsanlegg, jfr. forurensningsloven § 32. Kommuner har ikke hjemmel i lov til å gi dispensasjon fra denne bestemmelsen. Åpen brenning av produksjonsavfall på bedriftens eiendom er ulovlig og må straks opphøre. Fylkesmannen vil vurdere politianmeldelse dersom aktiviteten videreføres. Virksomheten må levere alt avfall til godkjent avfallsmottak. Senja Avfall ble av virksomheten oppgitt som avfallsmottaker

Avvik 4

Skaland Graphite AS kan ikke dokumentere innhold av suspendert stoff og olje i utløpsvannet fra slam- og oljeutskiller ved gruven i Trælen.

Avvik fra: *Utslippstillatelse av 06.01.2009 pkt. 1 og 7*

Kommentar:

Virksomheten skal utarbeide et program for kontrollmåling av utslipp av olje og suspendert stoff (SS) i utløpsvannet fra renseanlegget. Minimum krav til prøvetaking er **hver annen måned**. Prøveprogrammet skal sikre at prøvetidspunkt inntreffer ved varierende fyllingsgrad i olje-/slamutskilleren. Oljeanalyser skal utføres ved akkreditert laboratorium.

Det skal føres driftsjournal for anlegget. Virksomheten skal som minimum journalføre: årlig utslipp av olje og suspendert stoff (SS), analyseresultat, mengde og dato for tømning og innlevering av olje/slam/sand. Driftsjournal skal kunne fremvises ved eventuell kontroll.

På kontrollen kunne det bare fremvises en journal for måling av slamhøyden i slamutskilleren. Det ble tømt olje fra oljeutskilleren én gang i 2008. Utløpsvannet var på befaringstidspunktet svært blakket.

Avvik 5

Utslippsledning fra slam-/oljeutskiller i Trælen var ikke utformet, og fungerte ikke, i henhold til utslippstillatelsen.

Avvik fra: *Utslippstillatelse av 06.01.2009 pkt.4*

Kommentar:

Utslippsledningen fra slam-/oljeutskilleren ligger i dagen og følger terrenget ned til fjæra. Ledningen har et brudd ca 15 meter bak enden, og alt vann slippes ut her. Det ble observert tilslammet og oljeholdig vann på stedet. Enden av ledningen var tørr. Utslippsledningen er heller ikke ført til kote under laveste lavvann, da den var avsluttet ca 10 meter ovenfor synlig flomål.

Avvik 6

Skaland Graphite AS kan ikke dokumentere konsentrasjonen av suspendert stoff i avgangen fra grafittverket.

Avvik fra: *Utslippstillatelsen av 24.1.2002 pkt. 3.1 og pkt 10.1*

Kommentar:

Konsentrasjon av suspendert stoff (g/l) i avgangen (som ledes til utslipp i Bergsfjorden) skal i følge tillatelsen være større enn 120 g/l for å sikre at fraskilt gråberg deponeres/lagres i fjorden. Virksomheten tar prøve fra avgangen på hvert skift og analyserer forholdet mellom karbon (organisk) og total mengde tørrstoff, ved å brenne prøven og måle vekt før og etter brenning. De beregner imidlertid ikke konsentrasjonen av total mengde tørrstoff pr vannmengde som slippes ut, slik det er krav om i utslippstillatelsen. For å gjøre dette må vannmengde som slippes ut registreres.

Avvik 7

Virksomheten kan ikke dokumentere innlevering av farlig avfall i 2009.

Avvik fra: *Avfallsforskriftens kap. 11 Farlig avfall, § 11-8 Leveringsplikt*

Kommentar:

Det kunne ikke fremlegges deklarasjonsskjema for 2009. Det er heller ikke registrert innlevering av farlig avfall for 2009 i Norbas. Etter § 11-8, skal farlig avfall leveres minst én gang pr. år dersom avfallsmengden overstiger 1 kg. Ut fra mengden farlig avfall fra virksomheten tidligere år, og også i 2010, er det sannsynlig at virksomheten også i 2009 har produsert mer enn ett kg farlig avfall.

Avvik 8

Virksomhetens internkontrollsystem er mangelfullt på temaet ytre miljø.

Avvik fra: *Internkontrollforskriften § 5 samt utslippstillatelser av 24.01.02 og 06.01.2009, hhv. pkt 10.1 og 7*

Kommentar:

- Plan for beskyttelse av det ytre miljø, D03.024, er ikke revidert siden april 2006. Dokumentet virker i tillegg å være ufullstendig.
- Det foreligger ikke et prøvetakingsprogram for utslipp ved Trælen.
- Det kunne ikke fremlegges driftsjournal for anlegget i Trælen, jf utslippstillatelsens pkt. 7.
- Det kunne ikke fremlegges oppdatert HMS-datablad for MIBC på oppredningsverket.
- HMS-datablad for Ekofol 452G foreligger ikke på norsk (engelsk).
- Det foreligger ikke et system for registrering av klager på støy, støv, utslipp til sjø m.m.
- Det foreligger ikke dokumentasjon på utslipp til sjø fra oppredningsverket, jf. pkt. 3.1 i utslippstillatelsen.
- Det kunne ikke fremlegges dokumentasjon på at interne rutiner for avviksbehandling (registrering, handtering, oppfølging) har vært operative. Hva skal egentlig meldes som avvik?
- Det kunne ikke fremlegges rutiner for intern revisjon av IK-systemet.

Listen ovenfor er ikke uttømmende. Vi minner derfor om at utviklingen av IK-systemet er en kontinuerlig prosess med et godt utgangspunkt i siste punkt på listen ovenfor.

4. ANMERKNINGER

Anmerkning 1

Virksomheten har ikke god nok kontroll på tilsetningen av flotasjonskjemikalier.

Eventuell svikt i dosering av flotasjonskjemikalier til flotasjonsprosessen medfører at grafitt ikke skilles fra, og dermed ledes til utslipp i fjorden (avgang). Det ble opplyst at operatør stiller inn kjemikaliemengden på bakgrunn av hva som observeres i flotasjonskammeret. Det ble også sagt at operatøren må ta andre arbeidsoppgaver når noe skjer andre steder i virksomheten, f. eks pakkeriet. Hendelser med utslipp av grafitt og tilgrising av fjæra og båter m.v. ble forklart med at kjemikaliefatet/-tanken har gått tom når operatøren ikke var til stede.

Anmerkning 2

Mulige følger av heving og senking av avgangsledning.

Virksomheten opplyser at avgangsledningen, som strekker seg 125 meter ut i Bergsfjorden, heves hver fredag og senkes igjen søndag kveld gjennom vinteren. Ledningen blåses tom for vann med trykkluft, og flyter dermed opp. Dette gjøres for å hindre at ledningen fryser.

Dette er en rutine som Fylkesmannen ikke kjenner til blir benyttet andre steder. Vi stiller spørsmål både ved slitasje på ledningen, og dermed forurensningsfaren, og sikkerheten for sjøfarende.

Brekkasjen i en flens på avgangsledningen den 21.01.2010, med påfølgende utslipp av grafittholdig avgang nær land, kan være forårsaket av den stadige manøvreringen av ledningen. I tillegg til den vertikale bevegelsen vil ledningen også være utsatt for horisontale påkjenninger fra skiftende strøm- og vindretninger i løpet av helgen.

Fylkesmannen er heller ikke kjent med at ledningen er merket med lys, reflektor eller reflekser som gjør sjøfarende oppmerksom på hindringen. Ledningen er heller ikke avmerket på sjøkart.

5. ANDRE FORHOLD

Skaland Graphite AS har ca 28 årsverk og har to lokaliteter: gruve i Trælen og oppredningsverk og utskipningshavn på Skaland. Det har vært drevet produksjon av grafitt på Skaland i 75 år, men da basert på grafittforekomsten på Skaland. Virksomheten startet opp i mars 2007 med produksjon fra den nye gruve på Trælen. Malmen består av ca 20-30 % grafitt og 70-80 % "gråberg", men det finnes malm med høyere grafittinnhold, som ikke tas ut pga vansker med å prosessere det. Virksomheten produserer inntil 30 ulike fraksjoner av grafitt som i hovedsak eksporteres. Årsproduksjonen i 2009 var 4 500 tonn og anslag for 2010 er ca 6 500 tonn. I 2009 ble det produsert grafitt av 20 600 tonn rågods.

Oppredningsverket er i drift døgnekontinuerlig fra søndag 2300 til fredag 2300. I verket blir grafittmalmen knust til mindre fraksjoner i møller og grafitten blir utskilt fra gråberget i flotasjonsprosesser. Gråberget (avgangen) deponeres i Bergsfjorden, støv og avgasser fra prosessen renses i ulike filtre før det slippes ut til luft.

Utslipp til sjø

Fra hver av flotasjonscellene ledes fraskilt gråberg til en felles avgangskum. Avgangen pumpes til utslipp på ca 25-30 meters dyp, 225 meter fra land. I utslippstillatelsen er det gitt slike begrensninger på utslipp av avgang; maks mengde pr år, vannmengde pr døgn og **minstekonsentrasjon** i utslippet. Overholdelse av kravene kan kontrolleres ved de målinger som foretas pr skift, men dette gjøres ikke. I forhold til utslipp måles i dag grafittprosenten som følger med gråberget til utslipp. Siden grafittprosenten varierer en del, og resten er gråberg, må sistnevnte journalføres for kontroll opp mot utslippstillatelsens krav. Konsentrasjonskravet på >120 g/l er gitt for å sikre innlagring av avgangen i vannmassene.

Utslipp til luft

Tørking av grafittkonsentrat foregår i en tørkeovn. Avgassene fra ”tørka” renses i en syklon, et filteranlegg bestående av ca 90 filterposer og et gassvaskeanlegg, før det slippes til luft gjennom fabrikkens skorstein. Støvet som fanges opp i filterposene fraktes pneumatisk (med luft) til ferdigproduksilo. Denne ”transportluften” renses på nytt i et nytt filterposeanlegg, kalt ”gulboksen” (ca 15 filterposer), før luften slippes ut gjennom tårnet hvor luft fra sentralavsugget slippes ut (ikke pipa). I følge tillatelsen har bedriften tillatelse til å slippe ut en støvmengde på inntil 2,4 kg pr døgn fra skorsteinen.

Det tørkede konsentratet går via forskjellige sikter, transportsystemer, siloer og pakkeri. Støv fra disse prosessene tas opp i et sentralt avsugningsanlegg med utslipp oppe i tårnet mot sjøsiden. Utslipet renses i filteranlegg bestående av 26 doble filterdukkassetter. I følge tillatelsen har bedriften tillatelse til å slippe ut en støvmengde på inntil 12,5 kg pr døgn fra dette utslippet.

Virksomhetens utslipp til luft fra skorstein og tårn er frem til i dag ikke dokumentert.

6. TILSTEDE PÅ KONTROLLEN FRA VIRKSOMHETEN

Navn	Tittel/funksjon	Arbeidssted
Trond Abelsen	adm. direktør	Skaland Graphite AS, Skaland
Hugo Jørgensen	oppredningsleder	Skaland Graphite AS, Skaland
Dag Harald Olsen	vedlikeholdsleder	Skaland Graphite AS, Skaland
Odd Øseth	skiftformann	Skaland Graphite AS, Trælen

7. OPPFØLGING

Virksomheten plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Vi ber Skaland Graphite AS om en skriftlig redegjørelse innen **01.03.2011** på hvordan avvikene skal rettes. Tilbakemeldingen må inneholde opplysninger om hvilke tiltak som blir iverksatt for å rette opp avvikene og en tidsplan for når tiltakene faktisk vil være gjennomført. Fylkesmannen vil kunne følge opp om avvikene er lukket med en ny kontroll innen ett år.